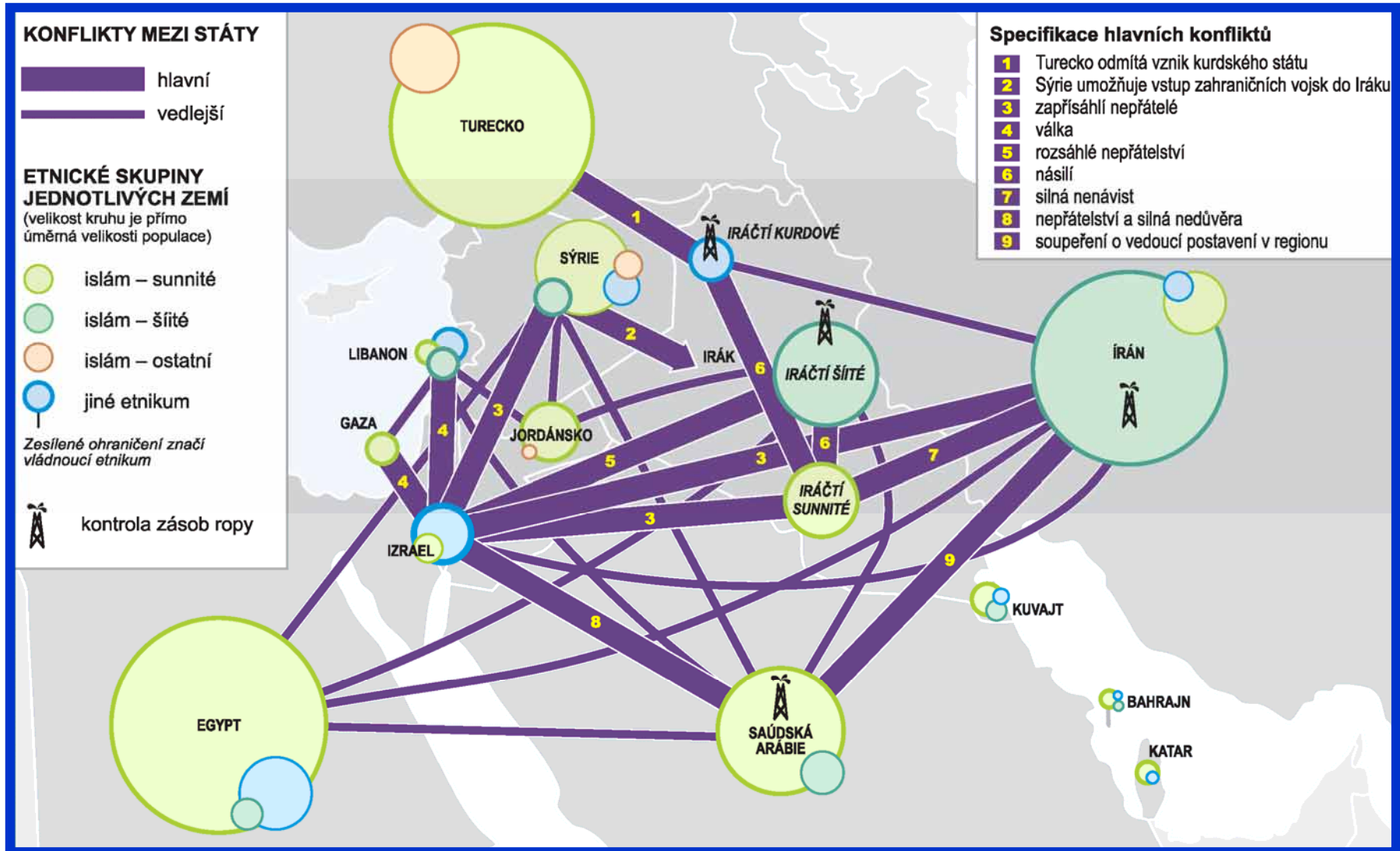

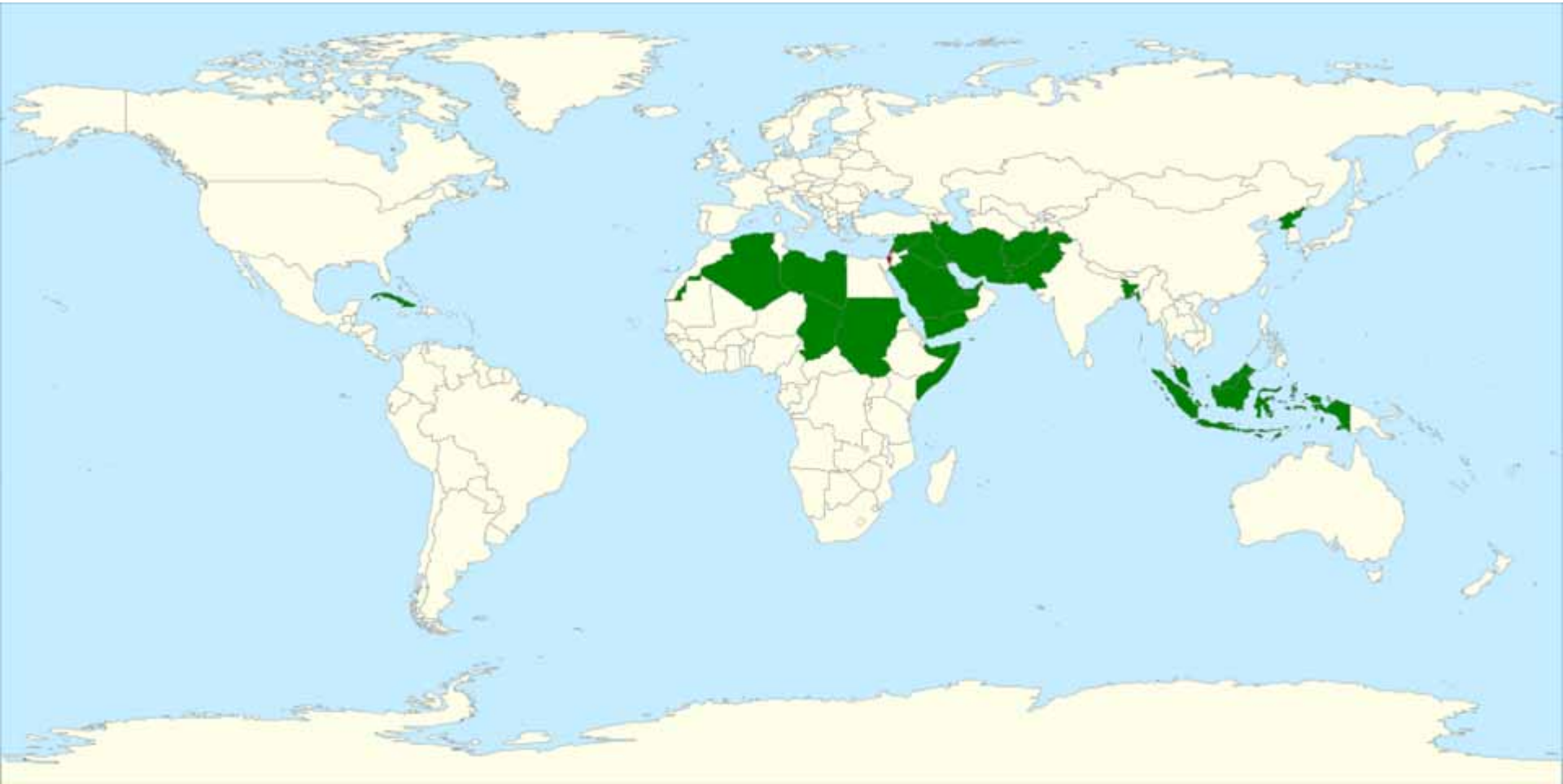
Blízký Východ

Blízký Východ

31 + 1 států, které neuznávají Izrael

Izraelsko-arabský konflikt

Židé a Arabové – historie

- 13.–12. stol. př. n. l. – hebrejské kmeny v oblasti Izraele, zlatý věk za králů Davida a Šalomouna (965–928 př. n.l.)
- později ovládnutí Peršany, Řeky a Římany – častá povstání
- 70 n. l. – po povstání proti Římanům (zničení chrámu), po dalším povstání vyhnání Židů ze země ⇒ diaspora, Judea přejmenována na „Syria-Palaestina“
- od 7. st. – příchod islámu, dominance palestinských kmenů, křižácké výpravy, ovládnutí Osmanskou říší
- Židé v diaspoře: náboženský útisk, diskriminace, ghetta
- poslední třetina 19. století: éra nacionalismu. Jak reagovat? Je židovství jen náboženství, nebo i národnost? Mají se asimilovat s okolím, nebo usilovat o vlastní stát?

Sionismus

- 1896 – **Theodor Herzl** po Dreyfusově aféře ve Francii vydává knihu *Der Judenstaat* (Židovský stát): asimilace není možná, nutnost vybudování vlastního státu
- 1897 – 1. sionistický kongres v Basileji
- 1907 – založen Židovský národní fond pro podporu imigrace a doosídlování Svaté země (zajištění prostředků na odkup půdy, propagace sionistického hnutí apod.)

Theodor Herzl na cestě do Palestiny
v roce 1898

Alija (osídlovací vlna)

- 1882–1904 (25–30 tis., z Ruska, Rakouska)
- 1904–1914 (35–40 tis., z Ruska, zakládání prvních kibuců)
- 1919–1923 (35 tis., z Ruska, Polska)
- 1924–1931 (80–100 tis., z Ruska, Polska)
- 1932–1938 (200 tis., ze střední Evropy ohrožené fašismem)
- 80 tis. lidí v letech 1939–45 (okupovaná Evropa)

Skupina ozbrojených židovských osadníků
(kolem roku 1910)

V letech 1882–2010:

3,6 mil. imigrantů

- většinou z Evropy (2,2 mil.), Afriky (0,5 mil.), Asie (0,5 mil.), ...
- podle států:
 - ▣ Země bývalého SSSR 1,30 mil.
 - ▣ Polsko 0,34 mil.
 - ▣ Rumunsko 0,32 mil.
 - ▣ Maroko 0,27 mil.
 - ▣ Irák 0,13 mil.
 - ▣ USA 0,10 mil.
 - ▣ Etiopie a Eritrea 0,09 mil.

Politická situace v Palestině

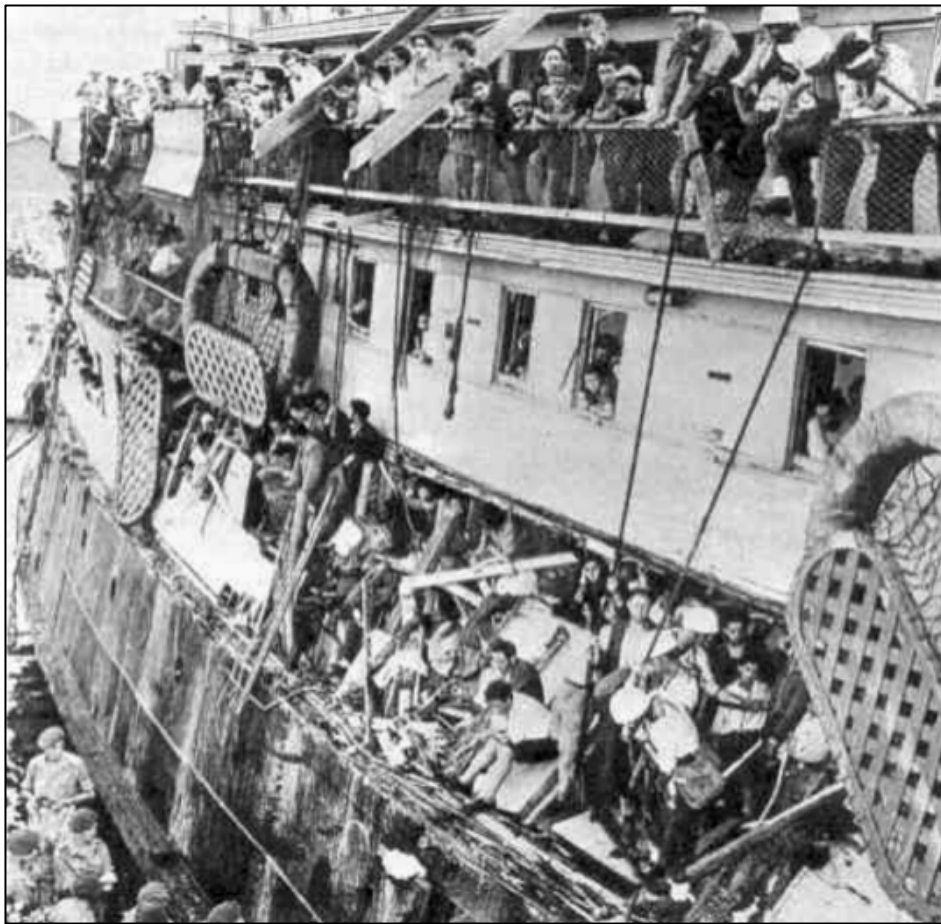
- do r. 1917 byla Palestina součástí Osmanské říše, od r. 1917 britské mandátní území, slib samostatnosti pro Židy a Palestince byl ale odkládán až do konce 2. sv. války
- po celé meziválečné období rostlo napětí mezi Židy a Araby díky rostoucímu přistěhovalectví a tlaku na půdu
- Britové zakázali přistěhovalectví, ale to pokračovalo ilegálně

Great Britain's Division of the Mandated Area,
1921-1923

Oddělení emirátu Transjordánsko

Poválečná vlna přistěhovalců

Lod' „Exodus“
v přístavu Haifa
– po těžkých
bojích nenechali
Britové vystoupit
z paluby 4500
imigrantů (1948)

Rozdělení Palestiny

- 29. 11. 1947 – deklarace OSN o rozdělení Palestiny na dva nezávislé státy – židovský a arabský (Jeruzalém měl být mezinárodní území), od ledna 1948 ozbrojený boj Arabů proti Židům (blokády)
- 14. 5. 1948 – vyhlášení samostatného židovského státu, nebyl uznán Palestinci, první otevřený arabsko-izraelský konflikt

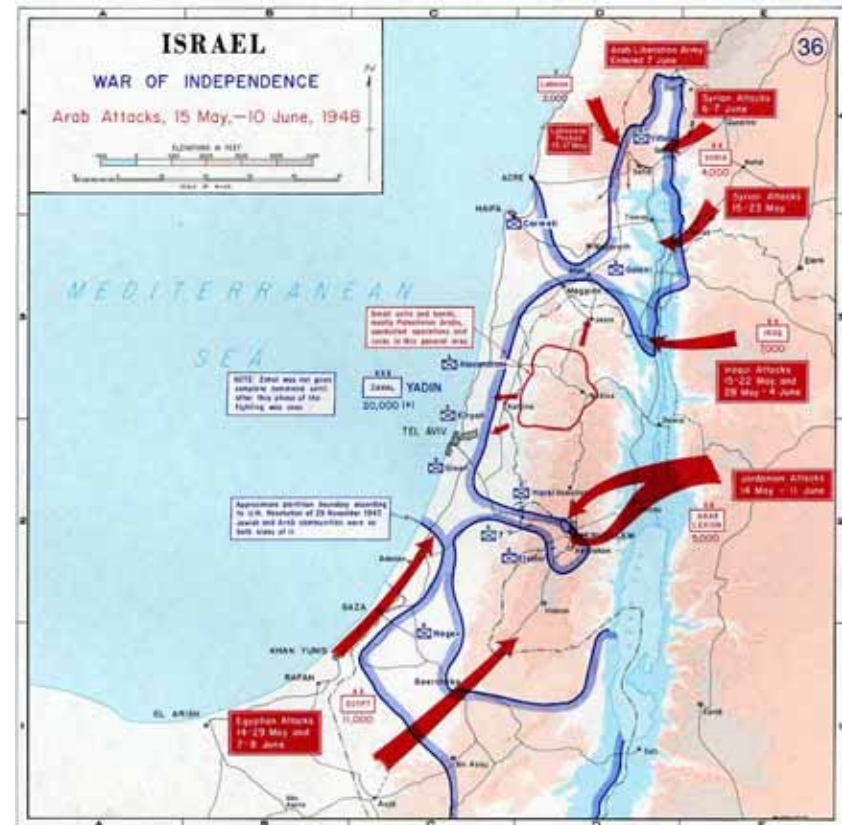
David Ben Gurion vyhlašuje nezávislost Izraele.

Následující den začala válka.

Důsledky:

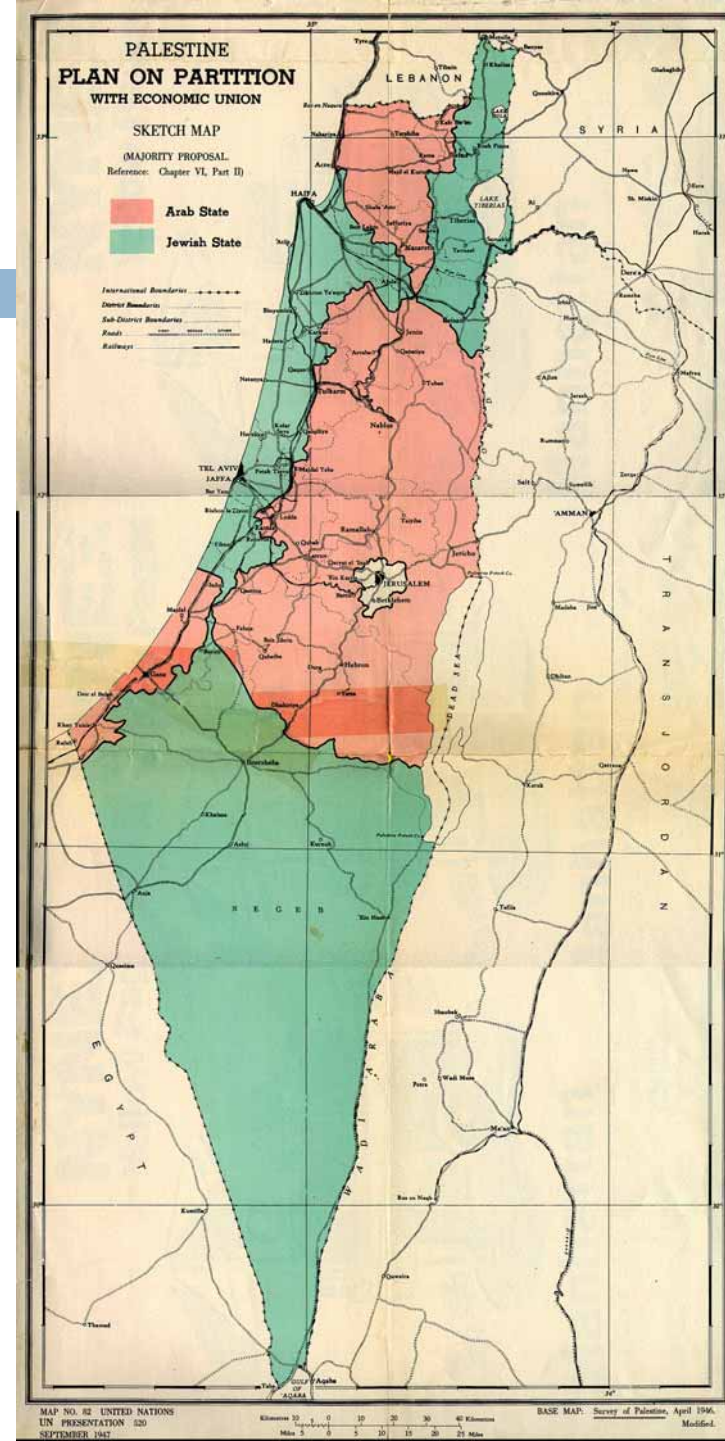
1948–1949 – první izraelsko-arabská válka:

- Uhájení existence Izraele
- Rozdělení zbytku Palestiny mezi sousední arabské země
 - Většinu anektoval Jordánsko
 - „ústřední palestinská vláda“ v Ghaze (fakticky pod panstvím Egypta)
- Vyhnání velké části Palestinců do sousedních států, zvláště Jordánska
- Trvalé napětí a nedůvěra ve vztazích mezi Židy a Araby

Plány a skutečnost:

- Izrael získal podstatně větší území, než mu přidělovala OSN
- Arabský stát v Palestině nevznikl

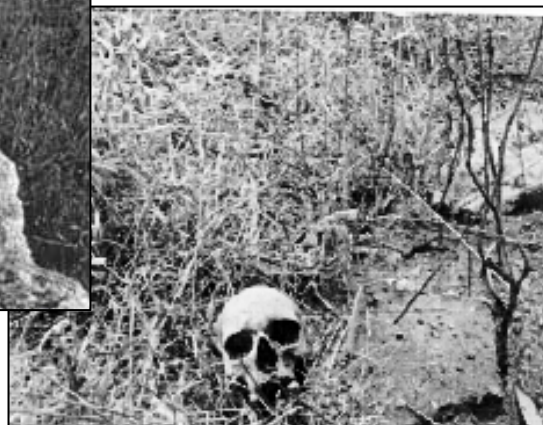

Vyhnání Arabů...

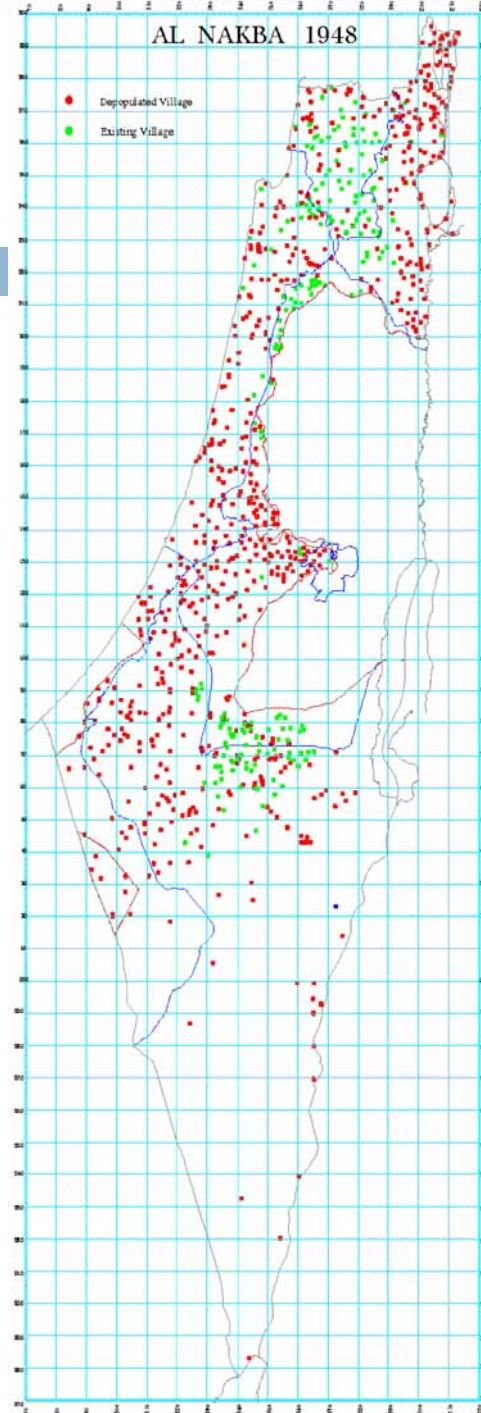
z 418 arabských vesnic bylo v roce 1948 vyhnáno původní obyvatelstvo (asi 600 000 obyvatel)

vesnice
Al-Kunayyisa
(1990)

zničený arabský hřbitov
Balad al-Shaykh
(1987)

... jejich místo ale zaplnili Židé vyhnaní z arabských zemí

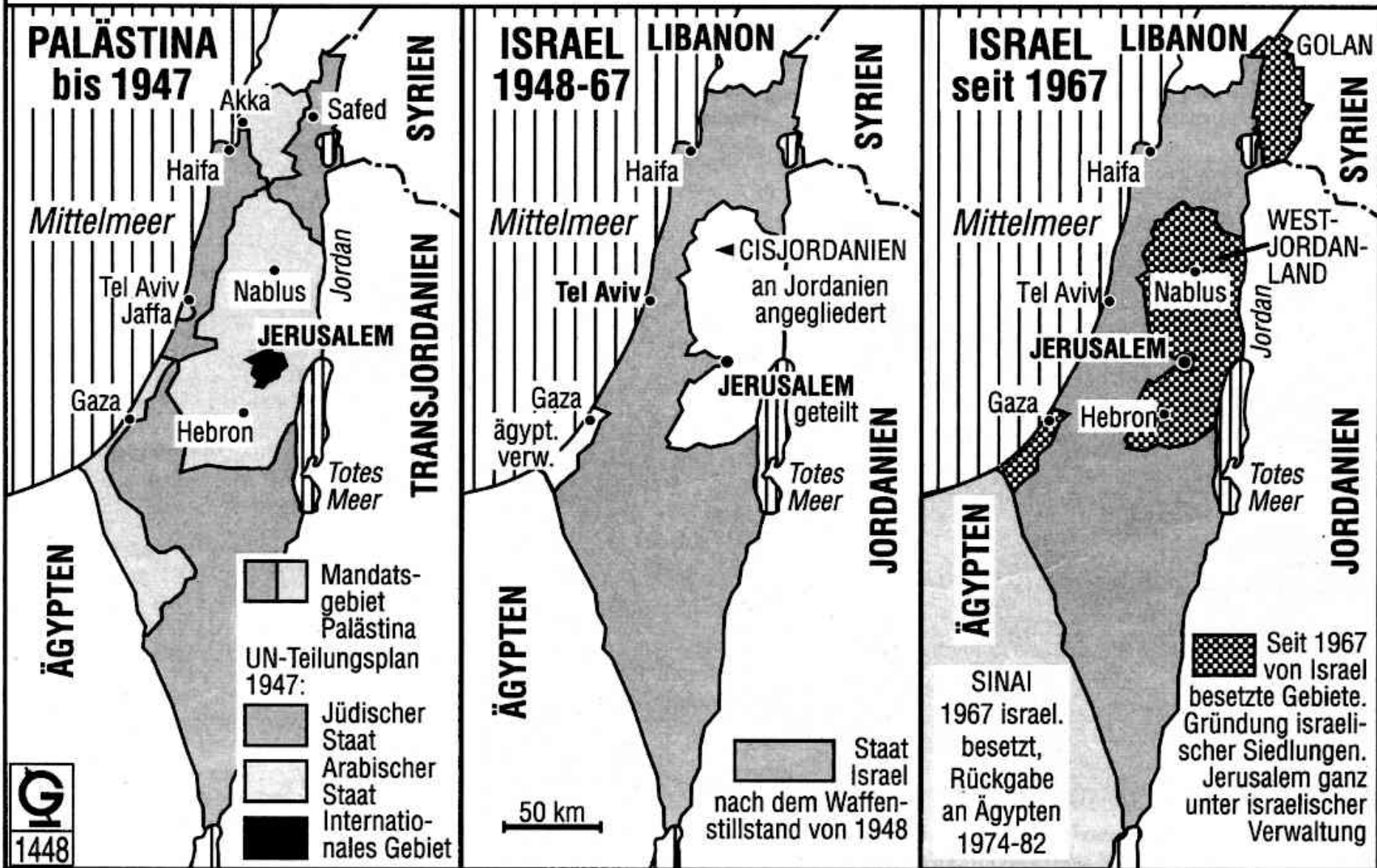
- Židé byli postupně přinuceni opustit všechny arabské země (nejdříve Irák – jen v Bagdádu jich žilo 100 000 – a Jemen)
- V Izraeli se stěhovali hlavně do měst, venkov se osídloval později
- Ani jedna strana nebyla odškodněna za majetek, který nechala v původních zemích pobytu

Další války s Araby:

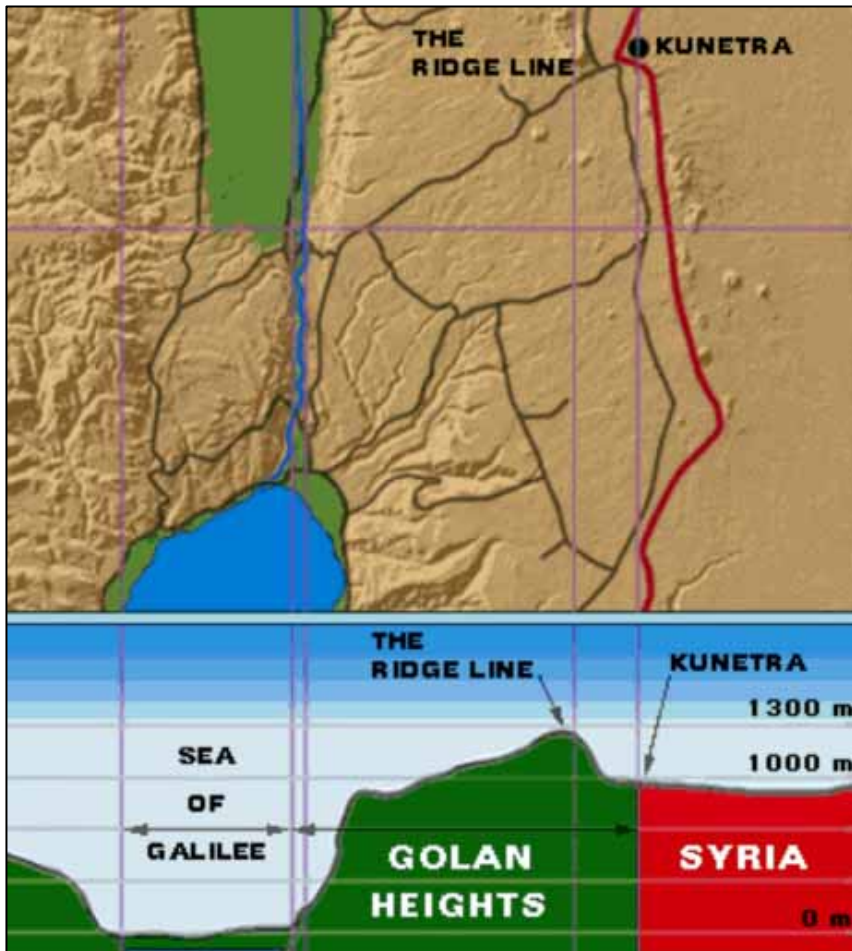
- 1956 – **Suezská válka** – obsazení Sinajského poloostrova, později stažení
- 5. 6. – 10. 6. 1967 – **Šestidenní válka** – „preventivní“ útok Izraele, obsazení zbytku Palestiny (Západní Břeh, Pásmo Gazy) a strategicky důležitých území (Golanské výšiny, Sinaj)
- 6. 10. - 24. 10. 1973 - **Jom-Kippurská*** válka – překvapivý útok arabských vojsk, Izrael naprosto nepřipraven, během týdne ale dokázal zorganizovat obranu a vytlačit útočníky
- 1982 – **okupace jižního Libanonu**, likvidace militantních skupin, zvl. Hizballahu (do 2000 okupován jižní Libanon)

* den smíření, velký židovský svátek, obdoba dušiček

Územní vývoj Izraele od roku 1947

Problém Golanských výšin

Snahy o mír s Araby

Izraelská strategie: separátní jednání bez předběžných podmínek, prolomení společného arabského odporu:

- 1979 – dohody z Camp Davidu – mírová smlouva s Egyptem
- 1994 – mírová smlouva s Jordánskem

Arabská strategie: solidarita všech zemí, jednání až po vyklizení okupovaných území

- Žádná mírová smlouva se Sýrií a Libanonem

Palestinci:

- 1964 založena **Organizace pro osvobození Palestiny** (skládá se z řady dílčích organizací), od roku 1969 předsedou Jásir Arafat
- 1970 OOP vyhnána z Jordánska
- 1974 OOP uznána za jediného představitele Palestinců, statut pozorovatele v OSN
- 1982 OOP vyhnána z Libanonu
- 1987-1993 na okupovaných územích **intifáda** (neozbrojené povstání)
- 1988 se OOP zřekla terorismu a 15. 11. 1988 formálně vyhlásila Palestinský stát (žádné území, vedení sídlilo v Tunisku)

90. léta:

- vnitropolitické změny v Izraeli (vítězství umírněné levice ve volbách)
- zahájení tajných rozhovorů s OOP
- 1993 – mírové dohody z Osla
 - Izrael se postupně stáhne z území, které OSN přisoudila Palestině a do pěti let vznikne samostatný stát Palestina
- další vývoj silně závislý na vnitropolitické situaci v Izraeli
(po zavraždění J. Rabina a vítězství pravice v parlamentních volbách zmrazení mírového procesu (premiér Netanjahu), po předčasných volbách 1998 částečné obnovení (premiér Barak), od r. 2001 znovu zmrazení procesu)

Překročit vlastní stín

Největších úspěchů dosáhl mírový proces v polovině 90. let.

Karikatura vůdců – **Jicchaka Rabina** a **Jásira Arafata**.

Společně s Šimonem Peresem dostali v roce 1994 Nobelovu cenu míru.

Arabové proti míru

- **Hnutí islámského odporu (HAMÁS)** – založeno 1988 (šajch Ahmad Jásín) – sebevražedné atentáty
- **Islámský džihád** – založen 1979 nebo 1980, aktivní mezi studenty, spolupracuje s Hamásem
- Nesouhlasí s mírovou politikou a strategický cíl požadují úplné zničení Izraele

Ústava Fatahu – cíle organizace

Článek (12) Úplné osvobození Palestiny a eradikace* ekonomické, politické, vojenské a kulturní existence sionismu.

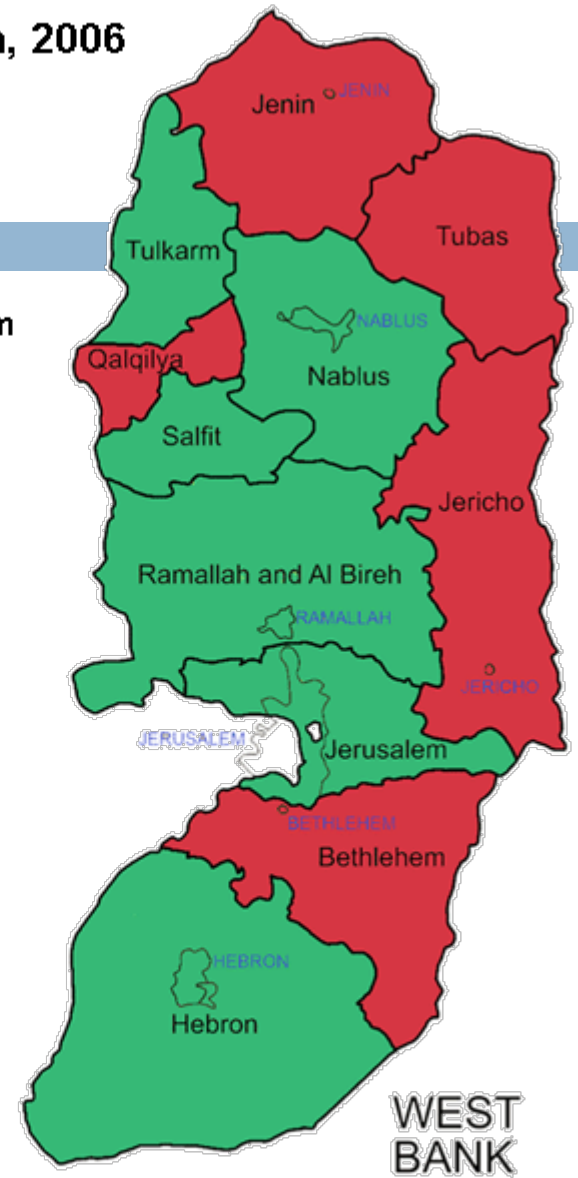
Článek (13) Vytvoření nezávislého demokratického státu s plnou suverenitou na všech palestinských územích s Jeruzalémem jako hlavním městem a ochranou občanských práv bez jakékoliv rasové nebo náboženské diskriminace.

* vyhubení, vymícení, totální eliminace – používá se ve spojení se škůdci nebo plevelem

Volby 2006

Legislative Election, 2006

- Change and Reform (HAMAS)
- Fatah Movement

GAZA STRIP

Židé proti míru

odmítají princip „výměny území za mír“,
nechtějí připustit nezávislost arabské
Palestiny a propagují tvrdý postup proti
Palestincům:

- ortodoxní politické strany a část rabínů
- pravice a ultrapravice
- osadníci

Dohoda z Osla:

- část okupovaných území bude předána pod palestinskou správu
- tato území se budou postupně rozšiřovat
- sporné otázky budou vyřešeny dodatečně (původně plánováno do roku 1999)
- Palestinci uznají stát Izrael

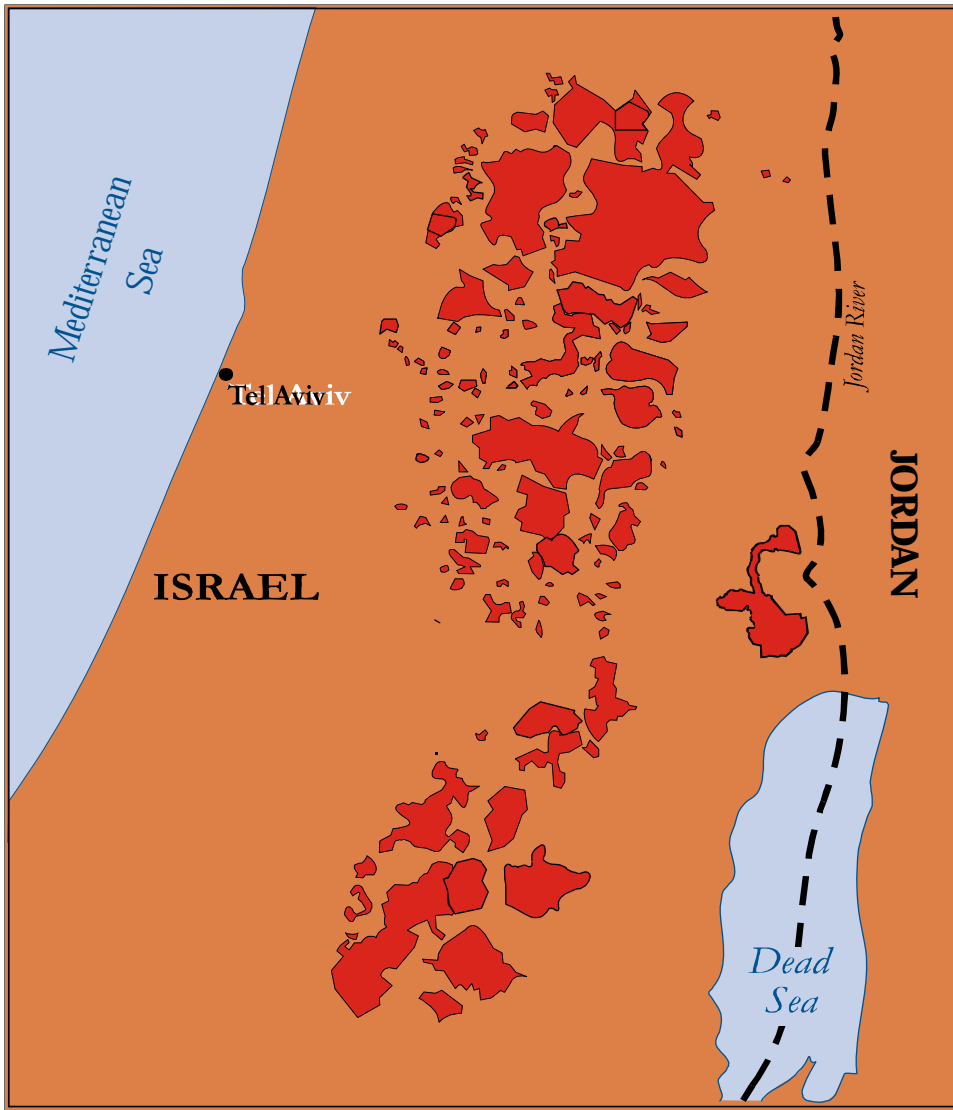
LEGEND

- Area A - Full Palestinian Control
- Area B - Palestinian Administration, Israeli Security
- Area C - Still to be Negotiated
- Jerusalem - Still to be Negotiated

Nejdůležitější problémy mírového procesu:

- Budoucnost palestinské samosprávy
- Bezpečnost Izraele
- Jeruzalém
- Židovské osady na okupovaných územích
- Arabští uprchlíci
- Vodní zdroje
- Extremisté na obou stranách

Budoucí nezávislá Palestina?

Bezpečnost

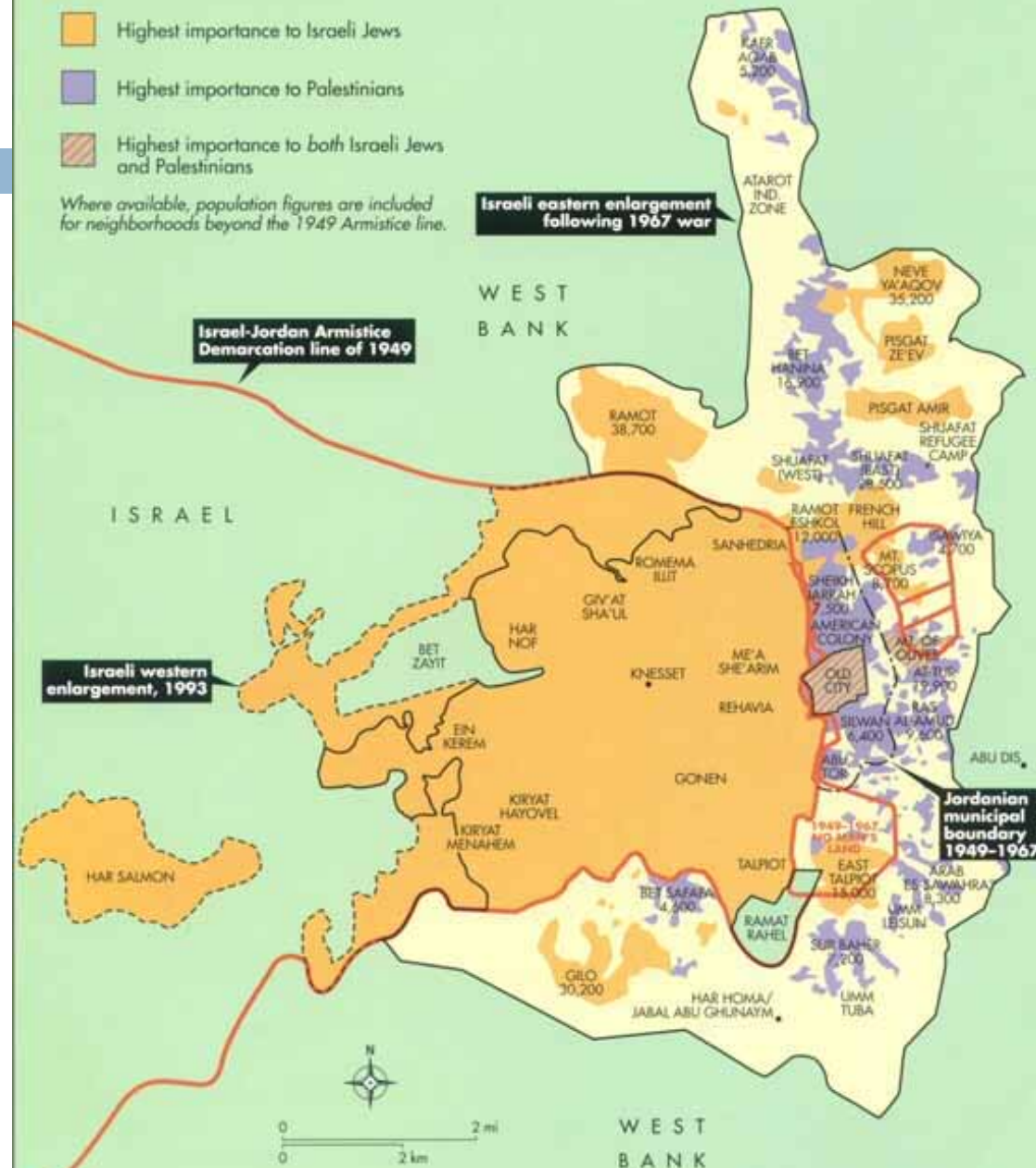

Jeruzalém

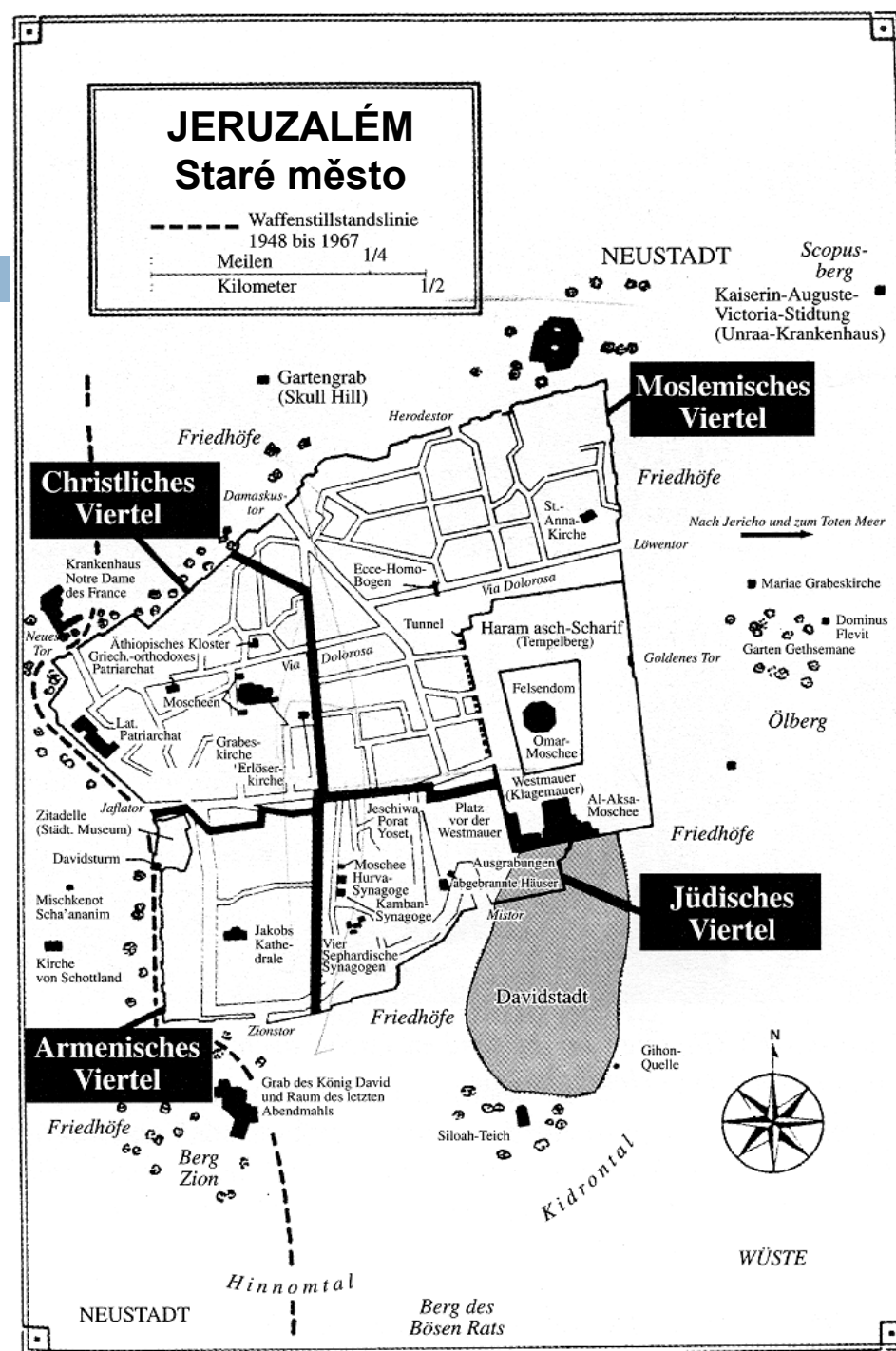
Affinities Toward Greater Jerusalem

- Highest importance to Israeli Jews
- Highest importance to Palestinians
- Highest importance to both Israeli Jews and Palestinians

Where available, population figures are included for neighborhoods beyond the 1949 Armistice line.

Svaté město

Chrámová hora

Arkády =
váhy, na
kterých podle
musl. tradice
budou váženy
duše při
posledním
soudu

Chrámová hora

- Hora v Jeruzalémě, cca 500 x 300 m
- nejposvátnější místo judaismu
 - ▣ Místo, kde měl Abraham obětovat Izáka
 - ▣ v roce 996 př. n. l. na ní vybudován Šalomounem židovský Chrám (zničen Babyloňany 586 př. n. l., obnoven 516 př. n. l., zničen Římany 70 n. l. – pak dlouho ruiny a posléze smetiště)
 - ▣ Dnes ortodoxní židé na horu nechodí, je podle nich nečistá (i v době Chrámu tam vstupoval jen velekněz)
- Pro sunnitské muslimy třetí nejposvátnější místo islámu
 - ▣ Místo, kde vstoupil prorok Muhammad po Noční cestě na nebesa
 - ▣ 685–691 na místě postaven Skalní dóm, později mešita Al-Aksá
- náboženský význam má i pro některé křesťany (hl. protestanty)

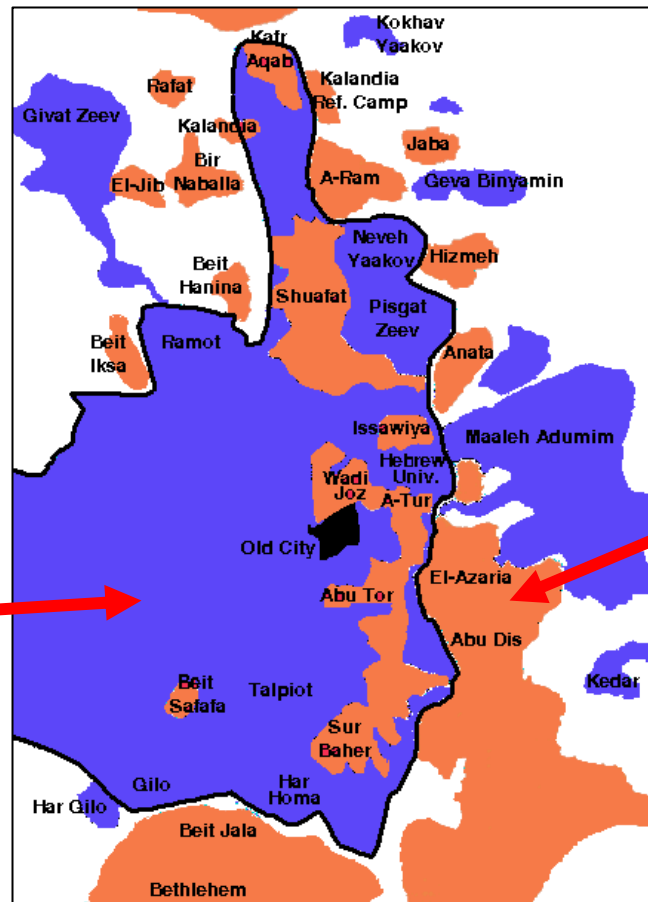
Zlatá brána

- Podle židovské tradice jde o místo, kterým do Jeruzaléma vstoupí Mesiáš
- Sultán Sulejman I. dal proto raději v roce 1541 bránu zazdít a kolem ní zřídil hřbitov (Mesiáše ohlásí příchod Eliáše – ten je ale z rodu Kohenů, nesmí tudíž vstoupit na hřbitovní půdu)
 - ▣ Šlo ale o omyl: Kohenové nesmí na židovské hřbitovy, na nežidovské ano ...

Barakův plán (2000)

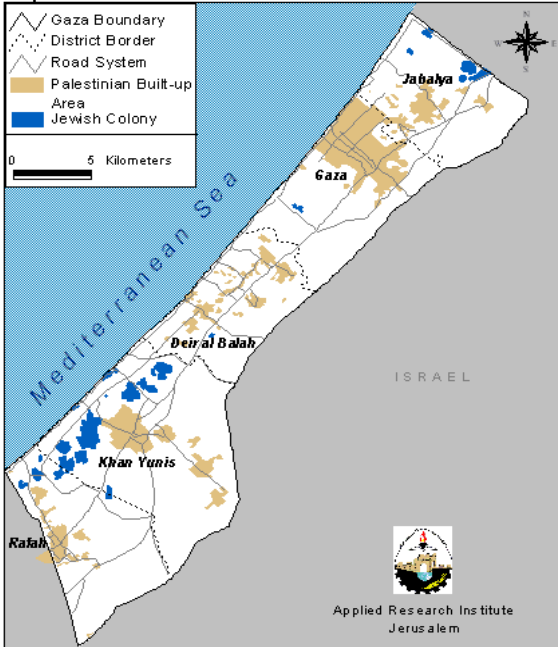
Židovský Jeruzalém
Yerūshālayim

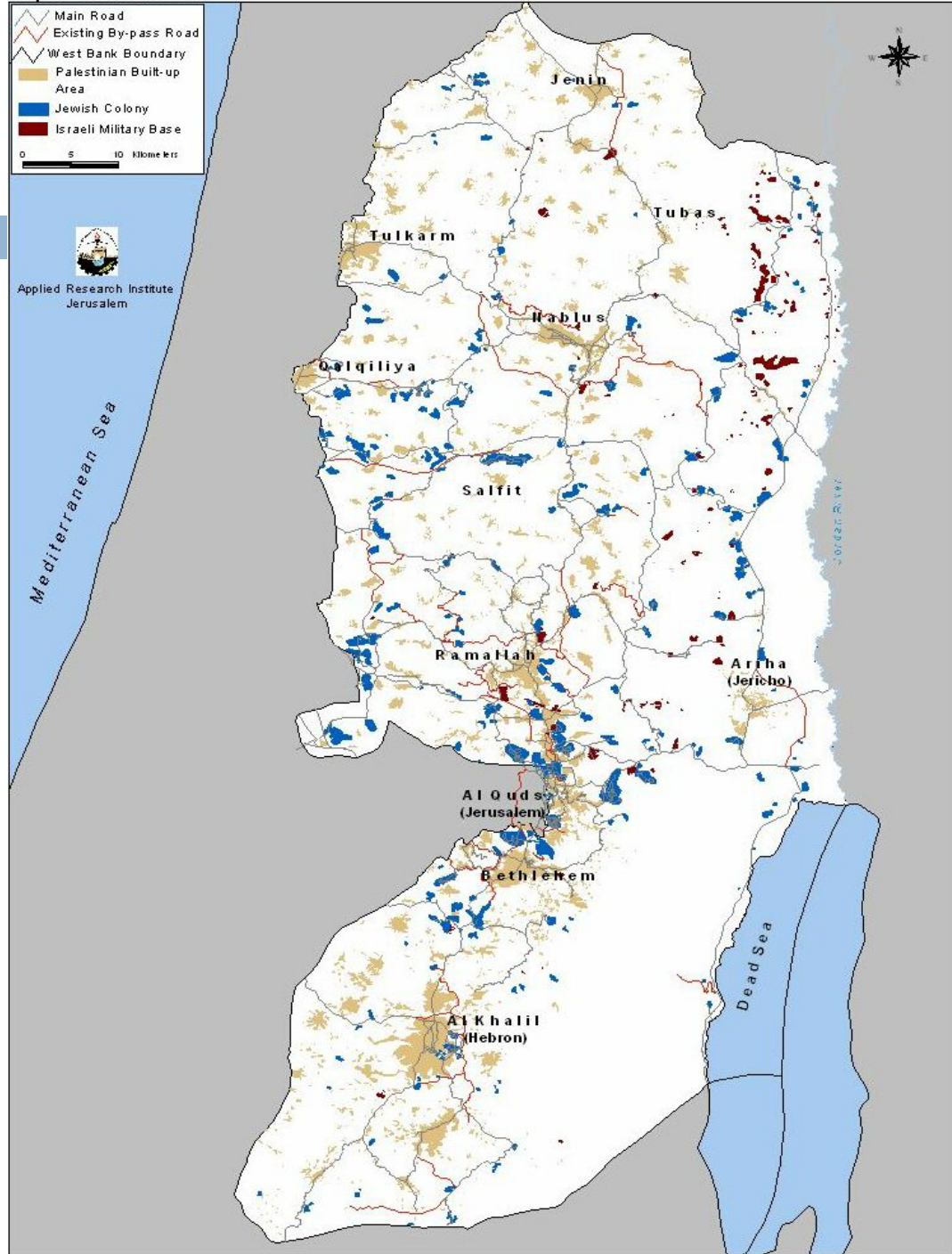
Arabský Jeruzalém
al-Quds

Osady na okupovaných územích

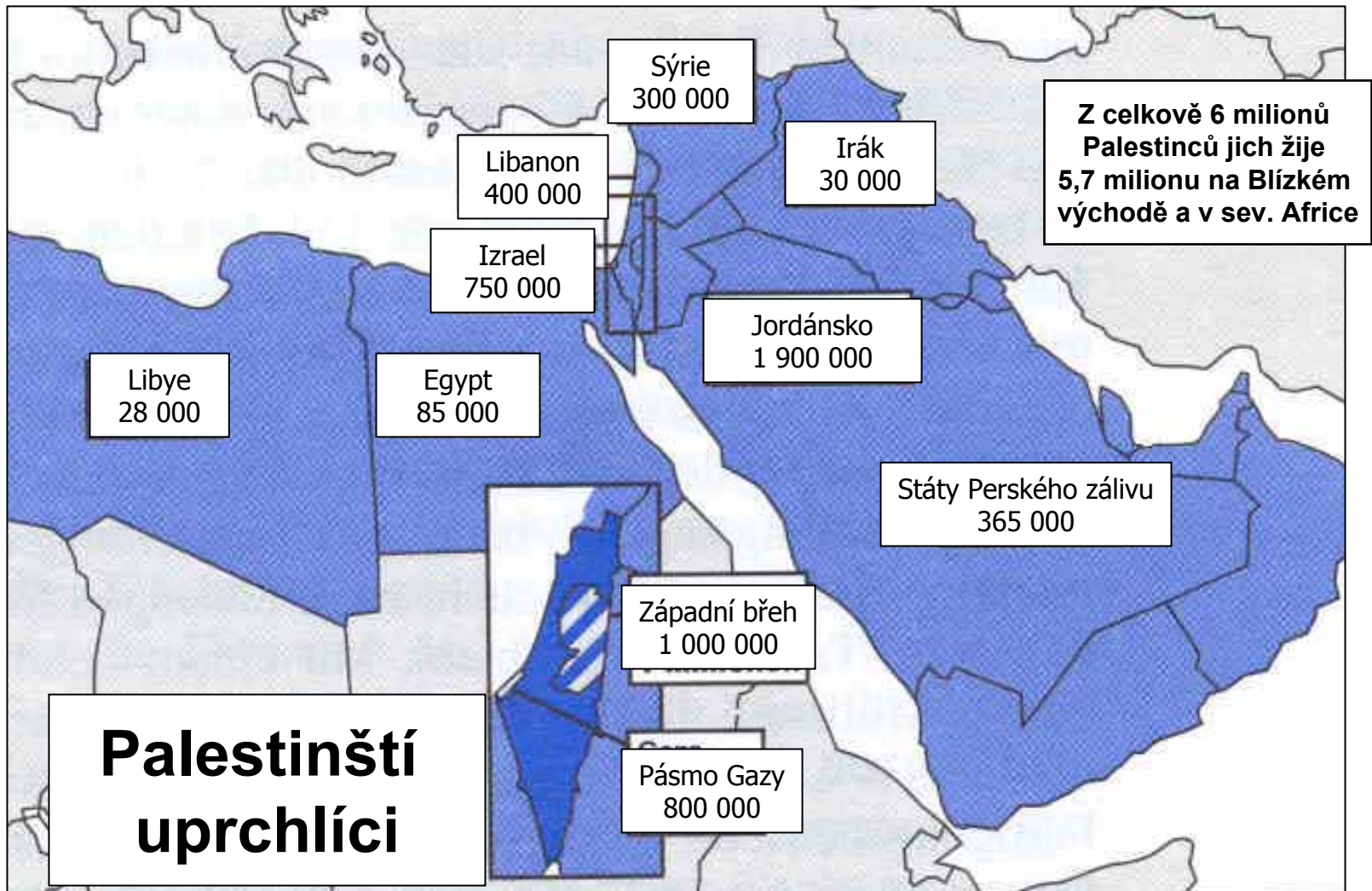
Map of Gaza

Map of the West Bank

Uprchlíci

Uprchlícké tábory

Podle odhadů OSN má statut uprchlíka 2,8 mil. Palestinců

Vodní zdroje

56 % celkové izraelské spotřeby vody se využívá pro závlahy

Izrael spotřebuje ročně 20krát více vody, než okupovaná území

Shrnutí

- hlavní příčinou konfliktu je spor o území, náboženské rozdíly nejsou příčinou sporu, pouze ho zesilují
- konflikt je silně sekuritizován
- Široké angažování mezinárodního společenství, hlavní sporný bod vztahů Západ – islámský svět, dopady na vnitřní politiku v celé řadě dalších zemí
- mír v oblasti nastane jedině tehdy, zajistí-li se bezpečná existence židovského státu a uznají-li se práva Palestinců až k jejich plnohodnotné státnosti

Strany	Období	Charakter	Překážky řešení
Židé x Arabové	1948–	internacionalizovaný konflikt, etnický, náboženský, konflikt o zdroje	Jeruzalém, židovské osady, voda, arabští uprchlíci, psychologické překážky

Islámská republika Afghánistán

Hlavní rysy

- Zaostalost
- Složité přírodní poměry
- Rigidní sociální struktura
- Kontinuálně rezignovaný přístup lidí k životu
- Problematický politický vývoj
- Latentní nejistota a konfliktnost

Fyzicko-geografické podmínky

- 4/5 horstva: pustá
- Hindúkuš „zabiják Indů“
- soubor více či méně izolovaných regionů
- bezodtoká oblast (vyjma Kábulu)
- kolísavé průtoky
- povodí Kábulu: klimaticky nejvhodnější

Ekonomika

- 240 USD/osoba
- Zemědělský (66 % EAO, 40 % HDP), malovýrobní charakter
 - ▣ Pšenice, rýže, kukuřice
- Nezáměr investorů (chráněné prům. zóny – Kábul)
- Zpracování zeměděl. produkce
- Stagnace těžebního průmyslu: barevné kovy, zem. plyn, sůl...
- Dominance:
 - ▣ řemeslné, manufakturní dílny
 - ▣ koberce, výroba oleje
- ŠEDÁ EKONOMIKA: zbraně, opium

Opiová velmoc

- mák setý se v oblasti pěstuje už od starověku, původně jako surovina pro domácí výrobu léků na bolest, olejů a mýdel
- počátkem 90. let minulého století produkce značně narostla, obchodníci začali prodávat surové opium zahraničním výrobcům drog
- na přelomu 20. a 21. začali vyrábět heroin přímo na území Afghánistánu (vyšší zisky), Afghánistán se zařadil mezi přední „narkostáty“
- země vyprodukuje cca 92 % světové produkce opia a heroinu

Přítomnost – důsledek vývoje

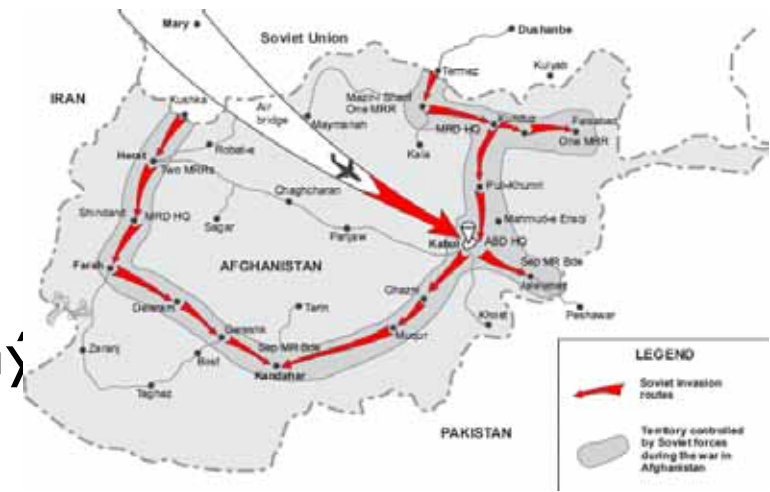
- 1747: vznik Afghánistánu (Ahmad Šáh Durrání je zvolen do čela kmenové konfederace)
- nárazníkový stát dvou sfér vlivu ⇒
uhájení existence + přeměna konfederace na jednotný stát
 - ▣ Konec 19. stol.: V.B. a Rusko – vytyčení 5 500 km hranic
 - ▣ Nebrán ohled na etnické poměry
- politika neutrální a nezúčastněné země, postupná modernizace země shora
- 1973: svržení krále, vyhlášení republiky: klanová záležitost

**Původní rozsah
durráníovské konfederace**

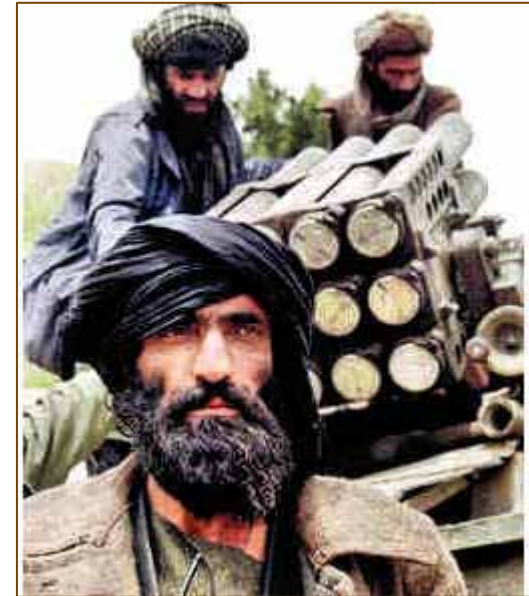
Přítomnost – důsledek vývoje

- duben 1978: „demokratická“ revoluce – uplatnění místních komunistů
- Spory, vzrůst vlivu opozice
- 1979: intervence SSSR ⇒ obtížný terén, Západem sponzorovaní mudžáhedínové
- 1989: odchod sovětských vojsk, vnitřní boje
- 1992: vznik islámského státu

Konec studené války

- Odchod společného nepřítele ⇨ rivalita frakcí: chaos
 - 1994: **TALIBAN** – postupné ovládnutí téměř celé země
 - Krajní výklad norem islámu: intolerance, bezohlednost, restrikce v oblasti drogového průmyslu, bezpečná základna extremistům
- Al-Kajdá, Usáma bin Ládín
- 2001: podzim první cíl tažení proti terorismu
 - Severní aliance: tádžicko-uzbecké-šítské jednotky
 - NATO
- nová mocenská elita: Hamid Karzái
 - Tádžikové, Uzbeki, Paštuni
- 2004: zvolený parlament: legitimizace vlády

Role islámu

- Jednotící prvek, rozhodující úloha
- Ústava 2004: islám – státní ideologie, řazen nad světské zákony
 - Ambice řídit denní život do detailu
- *Šaría* (správná cesta): zvykové právo, souhrn věroučných, právních (fikh) předpisů (korán); právo rodinné, dědičné
 - Vlivné duchovenstvo
- **Mullové:**
 - vždy autority: vliv na politiku
 - Venkov: praktické důvody
 - Vnější ohrožení: loajalita, vůdčí osobnosti odporu
- **Po válce: ztráta potenciálu získané důvěry**
 - Vnitřní mocenský zápas (Taliban)
 - Exaltovaná nevraživost:
 - Sunnité: 80 %
 - Šiité: Hazárové, část Tádžiků

Etnická rozmanitost

- Odhady OSN: cca 32 mil. obyv.
- Značný počet uprchlíků (Pákistán)
- Asi 1,3 mil. obětí
- 21 etnik (rozptýlená)
 - ▣ Živé rodové, klanové uspořádání
- Rigidita (minimum smíšených sňatků)
- Identita
 - I. Rodina
 - II. Místo narození
 - III. Národnost
 - IV. Občan Afghánistánu

Národnostní skladba populace (%)

Národnost	Odhad 1982	Odhad 1992	Odhad 2002
Paštuni	55	40	38-44
Tádžikové	19	25	25-27
Hazáři	8	15	8-10
Uzbeci	9	5	9
Ajmánci	4	3	4
Turkmeni	3	2	3

Paštuni

- Afghánci v užším slova smyslu: nositelé státnosti
 - Nejpočetnější
 - Nejvlivnější
 - Sunnité
 - Typické klanové členění
- Animosita vůči cizincům
- Postupná monopolizace administrativy
 - Ovládání regionů
 - Infiltrace severních oblastí
 - Diskriminační tendence
- 1979–1989: tíha protisovětského odboje
 - Ghilzájí (Babrak Karmal, Muhammad Nadžíbulláh) X Durrániové
 - Největší ztráty, škody, migrace

Paštuni

- vzájemné střety
- Gulbuddín Hekmatjár: silná frakce, snaha o unifikaci, neúspěch
- 1994: Paštuni Ghilzáj (Kandahár) – podpora Pákistánu
- 2001: ztráta moci i vlivu
- balancování:
 - Karzái – Durrání
 - asi 1/3 ministrů – paštuni
- Kontinuita kmen. faktorů:
 - J a JV: Ghilzáj – pole aktivit současného Talibanu

Tádžici

- 1/4 populace, Badachšán, Herát
- o 2 mil. víc než v Tádžikistánu
- kulturně (darí) i hospodářsky vyspělí
- vždy marginální politický vliv
- 1992–1996: Burhánuddín Rabbání
 - kontrola jen části země
- Ahmad Šáh Masúd
 - hrdina protisovětského odboje
 - duben 1992: dobyl Kábul
 - Badachšán: jediný odolává Talibanu
- od 2001: nárůst vlivu
 - kvalitativně na úrovni Paštunů

Hazáři

- turkický původ, šíité ⇒ orientace na Írán
- pastevci – hornaté kraje středu země: Hazárdžát
- přijali jazyk Tádžiků, ovládnuti 1892–1893
- předsudky: chudý, nevzdělaný vesničan
- protisovětský odboj
- Taliban (X Írán): 1991–2001
 - ▣ hladomor
 - ▣ masakry
- 2001: poprvé v historii vysoké politické funkce

Turkmeni a Uzbeki

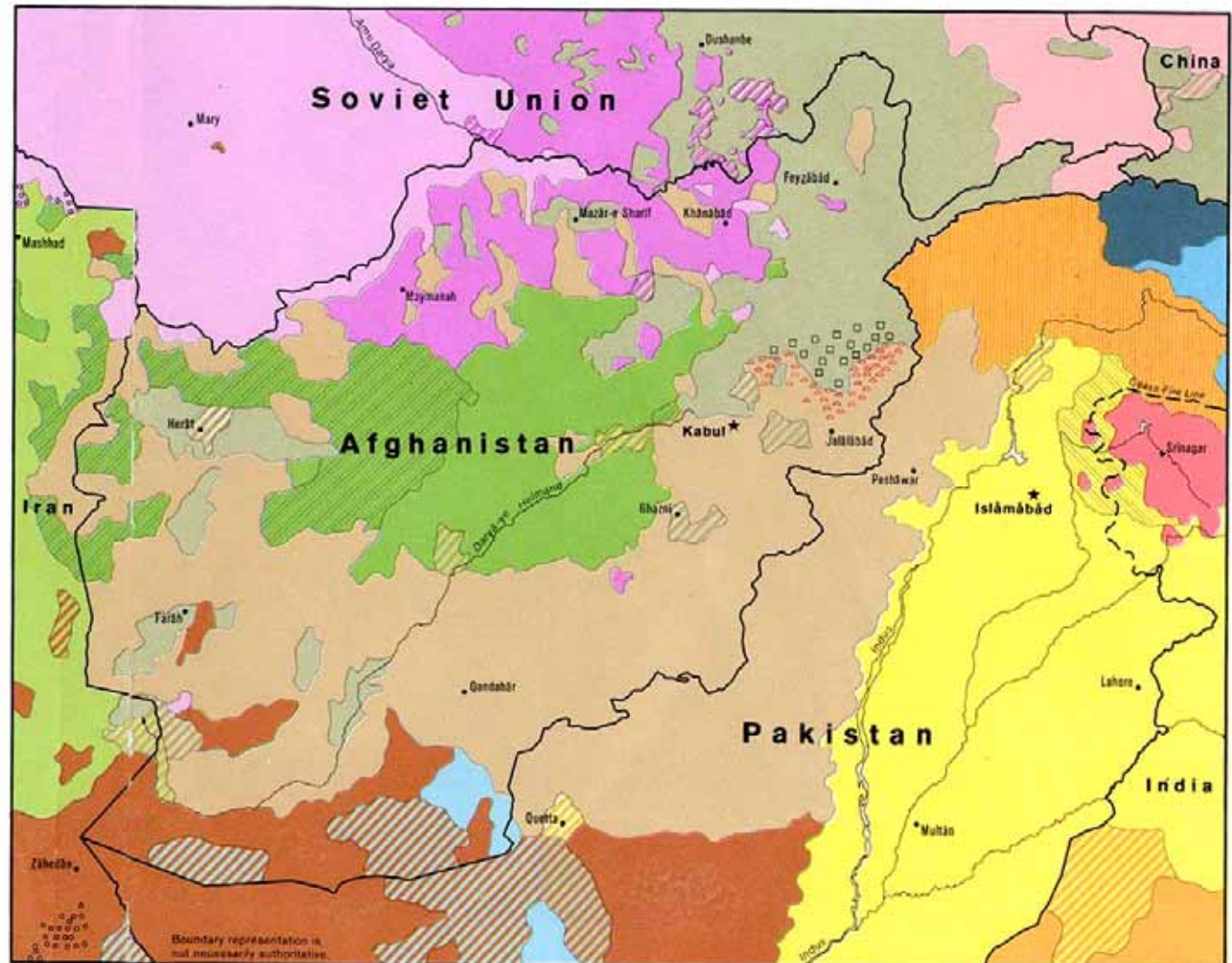
- 1850: ovládnut tzv. afghánský Turkestán
- Sousedství s „domovinami“
- 20. léta 20. st.: SSSR ve střední Asii – příliv uprchlíků
- Abdul Rašíd Dostúm
 - ▣ Schopný polní velitel, oportunista,
 - ▣ Prokomunistická frakce: téměř až do konce
 - ▣ Spolupráce téměř se všemi
 - ▣ Taliban: úprk do Uzbekistánu
 - ▣ Člen Severní koalice
 - Uzbečtí a turkmenští ministři: cesta k moci
 - ▣ Faktický správce několika provincií na severu

Prostorová diferenciace etnik

Ethnolinguistic Groups

- IRANIAN**
 - Baluch / Beluchi
 - Chahar Aimak
 - Hazara
 - Kurd
 - Pashun/ Pushtun
 - Persian
 - Tajik
 - TURKIC**
 - Kirghiz
 - Turkmen
 - Uzbek
 - INDIAN**
 - Kashmiri
 - Kho and Shina
 - Pashai
 - Punjabi
 - Rajasthani
 - Sindhi
 - OTHER**
 - Balti
 - Brahui
 - Burishi
 - Nuristani
- Baluch and Pashun are the preferred spellings in Afghanistan*
- 0 50 100 Kilometers
0 50 100 Miles

Současnost

- Místní velitelé: vzájemné střety i střety s centrem
- Vládní třenice: Karzáiho snaha o „paštunizaci“
- Moc vlády: Kábul a okolí – Taliban
- 2006: Medůza, Horský lev – rozsáhlé ofenzivy
- ISAF (Mezinárodní síly)
 - ▣ Mandát OSN
 - ▣ Pod velením NATO
- PRT: provinční rekonstrukční týmy

Perspektivy

- Rozhárané politické poměry, rozbroje
 - Paštuni (více jednotní) X ostatní – Uzbeki, Tádžikové: iredenta?
- Pákistán
 - Komplex z Indie
 - Nadregionální ambice Íránu
 - Středoasijská ropa a zemní plyn
- Írán
 - Středoasijský prostor: pasé
 - Ideje všeperské kulturní jednoty
 - Perské dědictví: jazyk (perština, dáříština, tádžičtina), literatura

Strany	Období	Charakter	Překážky řešení
klany x jiné klany, mezinárodní společenství	1978–	internacionalizovaný konflikt, etnický, náboženský, kriminální	nefunkční stát, horský terén, neschopnost demokracie a Západu řešit společenské rozpory

Írán

Nástin vývoje

- Šáh al Šáh Réza Pahláví
 - Autoritářský režim (CIA), orientace na USA a rychlou modernizaci
- 1978: islámská revoluce
 - Republika teokratického principu: šíitské duchovenstvo
 - ájatolláh Rúholláh Chomejní
- 1980–1988: iránsko-irácká válka
 - Vleklý, krvavý konflikt, uhájení pozice regionální mocnosti
- 1979: ústava: ukotvení teokratického modelu státu
 - Znalci islámského práva nadřazení laikům
 - Hlava státu: *rahbar* (vůdce revoluce), Chomejní, od 1989 Alí Chameneí
 - Prezident: volen, kandidáti třídění duchovenstvem

Charakteristika

- Pozornost celého světa:
 - **antisemitské výroky na účet Izraele** (antagonistická vyhraněnost vůči Izraeli)
 - **pokročilý jaderný program**
- Složité etnické poměry
 - Peršané: státotvorný element, střed; Ostatní: prstenec kolem středu – destabilizační hrozba
 - sjednocující role: šíitský islám (přes 90 % populace)
- Rozloha, lidnatost, ozbrojené síly: nejsebevědomější muslimská mocnost
- Nepřítel č. 1: USA - vojenská kontrola: Perský záliv
 - „Velký satan“ od pádu šáha
- Pragmatický přístup Ruska (ekonomické zájmy)
 - SSSR „malý satan“
- Prezident Ahmadínedžád
 - Těžko předvídatelný, rizikový vývoj

Strany	Období	Charakter	Překážky řešení
státní moc x opoziční skupiny, mezinárodní společenství	1979–	bezpečnostní riziko	ekonomická nezranitelnost režimu

Irák

Irák

- existuje od roku 1920, kdy jeho území vymezili Britové
- Hranice nerespektují etnické a náboženské poměry, jednotu ohrožovaly:
 - arabsko-kurdské vztahy
 - náboženské rozpory mezi sunnity (většinou vládli) a šiity (tvoří 65 % obyvatel) – dělící linie mezi přívrženci obou větví probíhá zhruba v úrovni Bagdádu, který je nábožensky smíšený, mezi Kurdy převažují sunnité, ale politicky s arabskými sunnity nespolupracují
- v letech 1979–2003 diktatura Saddáma Husajna
 - ⇒ potlačování většinových šiitů, náboženské nepokoje, které vedly až k ozbrojeným bojům
 - ⇒ vojenské střety s šiitským Íránem
 - ⇒ boj s Kurdy
 - ⇒ napadení Kuvajtu
- Husajnovy začal být pokládán za hrozbu světové bezpečnosti a v roce 2003 byl svržen spojeneckou invazí (v čele USA)

Irák

- Po invazi:
 - ⇒ složité budování státních struktur (řada chyb)
 - ⇒ vyhrocení náboženských a etnických tenzí
 - ⇒ zhoršení bezpečnostní situace
 - ⇒ uprchlická vlna (hlavně minority – např. iráčtí křesťané)
- Víra ve význam demokratických voleb
- Země několikrát na pokraji otevřené občanské války
- Relativní uklidnění v posledním roce – úspěch (jak tvrdil Bush), nebo jen důsledek etnického vyčištění státu?

Strany	Období	Charakter	Překážky řešení
státní moc x menšiny, opoziční skupiny	1979–	náboženský a etnický konflikt	mezinárodní souvislosti (Kurdové), tisícileté doktrinální spory (šíité x sunnité)

Šrí Lanka

Šrí Lanka

- etnicko-náboženské spory a střety
 - ▣ většinoví Sinhálci (více než 15 mil.)
 - ▣ menšinoví Tamilové (asi 3 mil.)
- oba národy se liší: rasově, nábožensky, písmem
- Sinhálci: na ostrově již v 1. tis. př. n. l.: záhy přijali buddhismus;
- Tamilové: přicházeli z hinduistických oblastí Indie současně s jejich protivníky (většina však až v 8.–13. stol.)
- konflikt trvá v intenzivní míře už třetí desetiletí
 - ▣ 65 tisíc obětí
 - ▣ další statisíce připravil o domov

Šrí Lanka

- politická rozdrobenost: snadná kořist evropských dobyvatelů
- poslední významný kolonizátor – Británie
- Tamilové: lepší adaptace koloniálním poměrům
 - v obchodě
 - ekonomice
 - jejich úsilí bylo Brity oceňováno a zvýhodňovalo je i ve vzdělání
- 1948: nezávislost – Sinhálci nezbytně prosazují svá práva
 - nová vláda diskriminuje Tamily (odjímání občanství, prosazování jejich návratu do Indie)
 - následným střetům
- 70. léta: vyhlášen sinhálský stát Šrí Lanka
 - radikalizace Tamilů: organizace Tygři osvobození Tamilského Ílámu (28,8 % celkové rozlohy ostrova)
- 90. léta: Tamilové kontrolují většinu nárokovaného státu, požadavky nezávislosti
- 2002: příměří, trvá dodnes
 - nestabilitu příměří dokumentují atentáty a útoky na civilisty

Strany	Období	Charakter	Překážky řešení
Sinhálci x Tamilové	1948–	etnický konflikt	neslučitelnost požadavků bojujících stran

Tibet

Tibet

- dalajláma vyhlásil nezávislost Tibetu v roce 1913 i 1949, Čína ji nikdy neuznala
- v roce 1950 vtrhla čínská armáda do Tibetu a roku 1951 jej donutila podepsat dohodu o „mírovém osvobození“; komunistické reformy vyvolaly ozbrojený konflikt (1959), jenž skončil útekem 80 tisíc lidí v čele s dalajlámou; Tibet se stal v roce 1965 autonomní oblastí Čínské lidové republiky
- důsledkem tohoto konfliktu bylo ničení svébytné buddhistické kultury a doosídlování území etnicky čínským obyvatelstvem

Tibet

- duchovní i morální autoritou Tibetu je dalajláma, který spolu s exilovou vládou sídlí v Indii
- v současnosti se stále řeší otázka nezávislosti Tibetu, i když sám dalajláma v roce 2006 navrhl kompromis, jímž vyloučil nezávislost a žádal širší autonomii – Tibet'ané by se starali o své záležitosti, Čína by řešila zahraniční politiku a obranu Tibetu; Peking však dalajlámu stále označuje za separatistu a odmítá s ním jednat

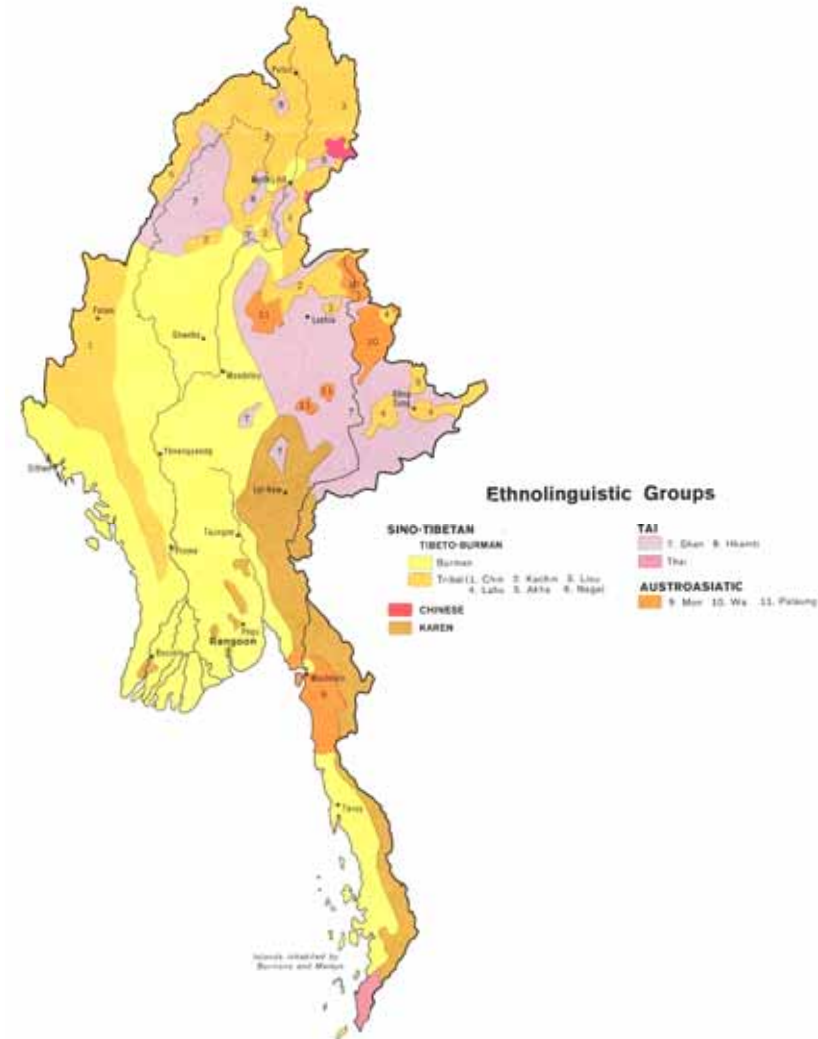
Strany	Období	Charakter	Překážky řešení
Čína x tibetské obyvatelstvo, exiloví vůdci	1950–	etnický a náboženský konflikt	velmocenské postavení Číny, neexistence demokratických institucí

Barma / Myanmar

Barma / Myanmar

- vojenský režim represivní vůči početným nebarmským menšinám (hlavně Karenové, Šanové a Kačjinové)
- Separatismus okrajových oblastí
 - ▣ Hlavně křesťanští Karenové (asi 10 % obyvatel)
 - ▣ Financování aktivit povstalců z prodeje narkotik
- systematické porušování lidských práv
 - ▣ na podzim 2007 protesty buddhistických mnichů, poklidné demonstrace byly násilně rozehnány
- politická podpora Číny a Ruska (i dodávky zbraní)

Barma / Myanmar

Strany	Období	Charakter	Překážky řešení
armáda x separatisté a opoziční skupiny	1950–	etnický a náboženský konflikt, kriminální, boj za lidská práva	angažování Ruska a Číny, malý mezinárodní dopad konfliktu

Shrnutí: příčiny konfliktů v Asii

- Radikální politické režimy (Čína, Severní Korea, Barma, Írán, Jemen, Irák)
- Důsledky válečných střetnutí (Vietnam, Kambodža, Afghánistán, Irák)
- Autonomistická a separatistická hnutí: Tibet, Ujgursko, Assám, Acech, Dajákové na Borneu, jižní Filipíny, Šrí Lanka, Východní Timor, Kurdistán
- Etnické konflikty ve vícenárodnostních státech: Barma, Moluky (muslimové x křesťané), Malajzie, Kašmír
- Hraniční spory (Indie x Pákistán, Irák x Írán, Čína x Tchaj-wan)
- Důsledky:
 - Uprchlíci
 - Překážky hospodářského rozvoje (např. Izrael x Arabové)
 - Izolovanost